

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-a-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Publicarea actelor de notariat, de d. I. N. Cesărescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

Inalta Curte de casație și justiție, s. I : *S. Leonțeanu și Mihalache Ionescu în calitate de epitropi ai Bisericii Sf. Gheorghe nouă din Craiova cu Căile Ferate Române.* (Regulament de competență).

Curtea de apel din Craiova, s. II : și Tribunalul județului Dolj, s. I : *Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române cu Epitropia bisericii Sf. Gheorghe nouă din Craiova.*

Tribunalul județului Neamț : *Primăria comunei Piatra cu Fotina Dumitriu, cu o Observație de d. D. Alexandresco.*

PUBLICAREA ACTELOR DE NOTARIAT

La Tribunalul de Notariat din București, cu începerea noului an judecătoresc s'a luat o măsură de a nu se mai permite copierea de pe registre a actelor autentice, ca : împrumuturile hypotecare, cesiunile de creanțe, vânzările voluntare etc., nici copierea ordinii proceselor după modul cum ele sunt sorocite.

Măsura are de scop a împedica publicarea prin jurnale a acestor acte. Cuvintele cari—zice-se—au determinat această măsură sunt :

I. *Publicând actele autentice prin jurnale, se fac prea mult cunoscute publicului daraverile particularilor, și Tribunalul de Notariat care face oficiul Notarului, nu poate preta oficiul său, pentru ca jurnalele să se amestece în viața privată a oamenilor, și*

II. *In nici o țară din lume nu se publică actele autentice, cum se face la noi.*

Iată două argumente — singurile de alt-fel — pe cari fie-ne permis a le analiza spre a vedea dacă ele pot justifica măsura luată.

Este adevărat că prin publicațiune se fac cunoscut publicului actele autentice. Nici nu se pricepe alt-fel cuvântul de publicație și nici noi n'am înțeles alt-fel; din potrivă, scopul principal al suplimentului ziarului nostru este chiar acesta, de a aduce cât se va putea mai mult la cunoștința

publică oare-cari acte ce'l interesează și cari au o mare înruiure asupra creditului general; și întru cât ne ajungem scopul, suntem foarte mulțumiți și alături cu noi de sigur toți acei cari se interesează la creditul acestei țări.

Acum : facem bine sau rău ? Noi credem că facem bine, un imens bine societății și țerei întregi, pentru că prin această publicație menținem creditul înăuntru și 'l consolidăm în afară. Vom demonstra acest lucru. De o cam-dată să tratăm cesiunea din punctul de vedere al dreptului.

Și mai întâiu : Tribunalul poate, și este în drept să ia o asemenea măsură ?

Actele pe cari le publicăm noi sunt acte publice, pentru că nimeni nu va susține că un împrumut hypotecar; o cesiune de creanță sau de ori-care alte drepturi; o vânzare etc. nu sunt acte publice. Or, cine zice public înțelege că actul trebuie să fie adus la cunoștința tuturilor și pus la dispoziția orî-cuî. Prin urmare, consultarea registrelor de acte autentice e un drept al fie-cărui individ în parte pe care 'l poate exercita singur sau prin mijlocul ziarelor. Și nimeni, dar absolut nimeni, nu poate împedica acest lucru fără o gravă impietare asupra unui drept consfințit prin lege; căci în adevăr, un text de lege *expres* este acela care dă drept particularilor să consulte registrele, sub pedeapsă de daune din partea grefierului care *ar refusa prezentarea registrelor originale.*

Așa glăsuște articolul 1819 din Codul civil român, care cu diferență de art. 2199 francez impune grefierului să presinte și registrele, părților, când le-ar cere, sub pedeapsă de daune interese, ceea-ce denotă că legiuitorul român a înțeles o publicitate mai largă a actelor acestora, pentru că nu se mulțumește numai cu obligația pentru grefier (conservator) de a libera copii de pe actele autentice, cum e în condica franceză, ci 'l obligă să pue și registrele la dispoziția părților cari 'i le-ar cere.

«In nici un cas—zice art. 1819—grefierii tribunalelor nu pot refusa . . . . . presen-

tarea registrelor originale, când se cer de părți sub pedeapsă de răspundere de daune interese către părți».

Mai categoric nu se poate. Grefierul trebuie să presinte părților registrele originale, dacă nu voesc să se expue la daune. Și atunci, cine poate împedica pe parte să ia note de pe ele și odată luate aceste note, ce text de lege ar interzice publicarea lor într'un jurnal oare-care sau într'o revistă ?

Să nu se obiecteze că în alte țări nu se fac asemenea publicații pentru că mai întâiu în mare parte din țări de occident există *cadastrul* și *registrele fonciare* cari înlocuiesc cu succes aceste publicații. Și apoi mai e și instituția notarilor cu o responsabilitate nelimitată față de părți.

Notarul e obligat să atragă atenția părților asupra actelor pe cari le instrumentează și să refuze autentificarea unui act când i se presintă în condițiuni rele pentru vre-una din părți ; așa de ex : e obligat să cerceteze actele de proprietate ale vânzătorului dacă e vorba de o vânzare, sau ale debitorului hipotecar când e vorba de o creanță hipotecară ; alt-fel e răspunzător către partea ce ar fi lesată prin actul său (1).

Mai mult. În Franția prin legea de la 21 Ventôse an VII se înființează conservatorii de ipoteci în fie-care arondisment al tribunalului de poliție corecțională (art. 2), unde se poate duce ori-cine, consulta registrele și lua copii de pe ele.

Dar nu e numai atât. Există agenții particulare cum e «*L'exploitateur Commercial*» din Montpellier și din Beziers, care are sucursale în Franța, Algeria, Europa, Africa, etc. și care pe lângă alte informațiuni se mai însărcinează a da lămuriri asupra situațiunii persoanelor particulare și cu toate acestea nimeni, de 20 de ani de când există această agenție, n'a crezut că face un serviciu rău, din contră tot-de-una s'a considerat — cu drept cuvânt — ca aducând un serviciu creditului, fiind-că cu cât se va cunoaște mai bine situațiunea fie-căruia, cu atât siguranța va fi mai mare și deci creditul mai consolidat ; căci, după cum zicea cu foarte mare cuvânt *Treilhard*, «*dacă părțile 'și cunosc situațiunea lor respectivă, una nu va obține de cât ceia-ce merită, cea-l'altă, nu va acorda de cât ceia-ce poate acorda fără riscuri*» (2).

Față de aceste instituțiuni cari toate concură la a da pe cât se poate o mai mare extensiune publicității actelor notariale, evident că nu se mai simția nevoia unei publicațiuni și prin jurnale.

La noi, n'avem nici cadastru, nici conservatorii, nici agenții ca aceia din Montpellier, *nici notari responsabili*, pentru că ori-ce s'ar zice, de și tribunalul de notariat, în bună parte face oficiul notarului, totuși judecătorul de la notariat nu e notar, pentru bunul cuvânt că nu are responsabilitatea notarului și pentru un alt bun cuvânt, care dacă ar fi singur încă ar fi suficient, că întru cât nu e vorba de ordinea publică sau de bunele moravuri nu e obligat să cerceteze dacă părțile fac un act valabil sau nu ; ori titlurile de proprietate într'o mutațiune de proprietate. Și atât de adevărat e lucrul acesta, în cât noua lege de autentificarea actelor a ridicat judecătorului dreptul de a cere, și părților obligația de a prezenta titlurile de proprietate, când e vorba de mutațiuni de proprietate sau constituiri de drepturi reale, lăsând ast-fel în îngrijirea părților ca ele să se asigure despre ceea ce, în Franța și în țările unde sunt notari cade în sarcina notarului. Și atunci, care este mijlocul părților de a controla și a face cercetările ce-i sunt necesarii, dacă i se refuză căutarea registrelor ? Să se presinte la ținătorul de registre ca acesta să facă cercetările în locul lor ? Să se presinte cu cerere la grefier, ca dânsul să-i dea relațiile necesare asupra unuia sau mai multor imobile ? Dar dacă presupunem — cum se întâmplă de alt-fel de ordinar — că sunt 60, 70 de cereri în aceeași zi, cum și când le va rezolvi grefierul ? Trebui-vor părțile să aștepte relația dată de dânsul ? Dar dacă afacerea e urgentă ? Și mai presus de toate : ce se va întâmpla dacă din cauza grabei se vor comite greșeli ? Cine răspunde ? Grefierul ? Dar ce însemnează această răspundere efemeră a grefierului ? Este ea de natură a asigura pe capitalist și prin urmare a consolida creditul ? Evident că nu, mai cu seamă că în practica lucrurilor oficiul acesta al grefierului îl va face ținătorul de registre sau cine știe care practicant, fără cunoștința de gravitatea lucrurilor și fără cea mai mică răspundere.

Iată pentru ce credem că din acest punct de vedere măsura tribunalului de Notariat din București e vexatoare, iar față de art. 1819 C. civil, este ilegală.

În numărul viitor vom demonstra cum această dispoziție atinge creditul, și lovește într'unul din cele mai importante principii de drept : publicitatea în materie de constituire de drepturi reale și de mutațiune de proprietate.

(Va urma)

I. N. Cesărescu
advocat
Doctor în drept din Paris

(1) C. Cas. (Ch. de req.) 3 Avril 1901 Revue ; du Notariat No. 10782 — Cas. 19 Novembre 1897 ; Rev. Not. No. 9964.

(2) Exposé de motifs, du T. XVIII livre III C. civ.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 25 Iunie 1901

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

S. Leonțeanu și Mihailache Ionescu în calitate de Epitropi ai bisericii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova cu Căile Ferate Române (regulament de competență)

Competență. — Expropriere pentru cauză de utilitate publică. — Teren luat în posesie de administrație fără să fi intervenit vre-o sentință de expropriere sau vre-o alcătuire de bună voe.

Indemnizare. — Carii sunt instanțele judecătorești competente. — (Art. 15, 21, 23 și 64 din legea de expropriere de la 20 Octombrie 1864).

Din combinația art. 15, 21, 23 și 64 din legea de la 20 Octombrie 1864 asupra exproprierii pentru cauză de utilitate publică, rezultă că numai atunci când s'a pronunțat o hotărâre de expropriere, sau când a mijlocit o alcătuire de bună voe legalizată de tribunal, în privința terenului ce este trebuincios administrației, se poate recurge la formele legii de expropriere pentru indemnizarea cuvenită proprietarului expropriat.

În cazul însă când n'a mijlocit o sentință de expropriere sau o alcătuire de bună voe, deposedarea proprietarului de către administrație constituie o usurpare ordinară, a cărei reparațiune, sub formă de despăgubire, intră în competența instanțelor judecătorești ordinare.

Decisiunea 295/901. — Regulat competența după cererea Epitropiei bisericii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova în proces cu Dir. C. F. R.

Curtea,

Ascultând citirea petițiunii prin care se cere regularea de competență;

Pe d-l avocat N. Mițescu din partea Epitropiei bisericii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova în susținerea cererii în sensul cum este formulată în petițiune; și

Pe d-l avocat Paul Capeleanu din partea C. F. R., care a cerut a se trimite afacerea d-lui Prim-președinte al tribunalului Dolj spre a se fixa de arbitri, conform legii, indemnitatea cerută de sus numita epitropie;

Deliberând,

Asupra prezentei regulări de competență:

Având în vedere decisiunea Curții de apel din Craiova secția II, cu No. 53/901 și încheerea Primului președinte al tribunalului Dolj cu No. 4508/901;

Având în vedere că obiectul procesului de față, constă în cererea Epitropiei bisericii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova ca Direcțiunea generală a Căilor Ferate Române să fie obligată a plăti valoarea a 20 pogoane pământ, ce a luat din proprietatea numitei biserici, cu ocaziunea construirii liniei ferate Craiova-Slatina; Că tribunalul Dolj, prin sentința No. 306/99, admitând acțiunea, a obligat pe Direcțiunea generală a Căilor Ferate Române să plătească Epitropiei 7460 lei ca despăgubire pentru terenul luat din proprietatea bisericii; Că Direcțiunea Căilor Ferate făcând apel contra acestei sentințe Curtea de apel din Craiova, s. II prin decisiunea No. 53/901, pe motiv că afacerea ar fi de competența comisiunii de arbitri, și-a declinat competența și a trimis-o Primului președinte al tribunalului Dolj ca să procedeze la compunerea comisiunii arbitrale, care să statueze asupra despăgubirei; Că primul președinte al tribunalului Dolj prin încheerea cu No. 4508/901, pe motiv că afacerea este de competența instanțelor judecătorești ordinare, și-a declinat de asemenea com-

petința de a procede la compunerea comisiunii arbitrale, — și ast-fel cursul justiției se găsește întrerupt prin ivirea acestui conflict negativ de jurisdicțiune;

Considerând că din combinațiunea art. 15, 21, 23 și 64 din legea de la 20 Octombrie 1864 asupra exproprierii pentru cauză de utilitate publică, rezultă că numai atunci când s'a pronunțat o hotărâre de espropriere, sau când a mijlocit o alcătuire de bună voe legalizată de tribunal, în privința terenului ce e trebuincios administrației, se poate recurge la formele legii de expropriere pentru indemnizarea cuvenită proprietarului; Că de aci rezultă că dacă — cum este în speță — n'a mijlocit o sentință de espropriere, sau o alcătuire de bună voe, deposedarea bisericii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova de terenul luat de Direcțiunea Căilor Ferate, constituie o usurpare ordinară, a cărei reparațiune, sub formă de despăgubire, intră în competența instanțelor judecătorești ordinare;

Considerând că ast-fel fiind, Curtea de apel din Craiova este competente a judeca apelul făcut de Direcțiunea Căilor Ferate Române contra sentinței tribunalului Dolj No. 306/99 dată asupra cererii de despăgubire făcută de Epitropia bisericii Sf. Gheorghe Nouă.

Pentru aceste motive, Curtea, regulând competența trimite afacerea spre a se judeca de Curtea de apel din Craiova, s. II.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, Secția II

Audiența de la 27 Aprilie 1901

Președenția D-lui VALIMĂRESCU, Consilier

Direcțiunea generală a Căilor ferate române cu Epitropia Bisericii Sfântul Gheorghe nouă din Craiova

Decisiunea civilă No. 53/901

Competență. — Expropriere pentru cauză de utilitate publică. — Indemnizare. — Teren luat în posesie fără sentință de expropriere sau alcătuire de bună voe. — Cine acordă indemnizarea. — Afaceri neresolvate încă la punerea în aplicare a noiei legi de expropriere. — Cine acordă indemnizarea, jurații sau comisiunea de arbitri? — (Art. 40 din noua lege de expropriere).

1. *Acțiunea relativă la indemnizarea cuvenită pentru un teren expropriat, fie că ar fi intervenit o sentință de expropriere sau o alcătuire de bună voe, fie că n'ar fi intervenit o asemenea sentință sau alcătuire și terenul ar fi fost luat în posesiune de administrația expropriantă, se judecă după formele legii de expropriere, adică de jurați sub vechea lege de expropriere, sau de comisiunea de arbitri în urma modificărilor aduse acestei legi.*

2. *Legile de expropriere fiind de ordine publică, legea nouă de expropriere care a modificat unele dispozițiuni ale legii vechi are putere retroactivă, și comisiunile de arbitri întocmite de dânsa ce au înlocuit pe jurați, au competența de a rezolva toate cererile de indemnizări din trecut neresolvate încă la punerea în aplicare a acestei noi legi.*

S'a ascultat: d. avocat Paul Capeleanu, din partea apelantă Direcțiunea generală a căilor ferate române în dezvoltarea motivelor de apel, și

Pe d. avocat N. Economu din partea intimatului Epitropia bisericii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova în combateri.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut în termen de către Direcțiunea căilor ferate române contra sentinței civile a tribunalului Dolj, secția I, No. 306/99;

Având în vedere că Direcțiunea generală a căilor fe-

rate române, prin reprezentantul său a ridicat următoarele două incidente :

Că fără a recunoaște părții intimată Epitropia Bisericeii Sfântu Gheorghe nouă din Craiova dreptul de proprietate asupra terenului ocupat de Direcțiune, a cărui valoare o cere prin acțiunea de față, că de și la început acțiunea a fost intentată pentru revendicarea terenului de 20 pogoane din moșia Smărdășteșu ocupat de Direcția generală a căilor ferate, cu ocasiunea construcțiunei liniei ferate Slatina-Craiova, însă în cursul procesului la prima instanță după cum se vede din complexul jurnalului No. 5581/77 și lucrările următoare, intimata și-a modificat acțiunea de față, cerând a fi despăgubită de valoarea aceluși teren, astfel că această acțiune fiind mobilă și personală urma a fi intentată înaintea trib. Ilfov, în circumscripția căreia pârâta Direcțiune își are sediul ;

În ipotesă că acțiunea de față ar fi o acțiune în fixarea indemnității valorii terenului ocupat de Direcțiune, după cum se exprimă tribunalul prin jurnalul No. 5581 din 7 Octombrie 1877, apoi și în acest caz, afacerea a fost judecată fără competență de tribunal, de oare-ce asemenea acțiune în timpul când s'a intentat cea de față se judecase de juriul de exproprieri, iar azi se judecă de comisiunea de arbitri.

Pentru aceste cuvinte a cerut admiterea apelului, infirmarea sentinței apelate, a se declara că Curtea e necompetentă să judece această afacere și a se trimite dosarele cauzei instanței competente ;

Considerând că astfel cum acțiunea a fost modificată la tribunal constă în cererea Epitropiei Bisericeii Sf. Gheorghe Nouă din Craiova ca dânsa să fie indemnizată de valoarea terenului în întindere de 20 pogoane de care a fost expropriată cu ocazia construirii călei ferate Slatina-Craiova ; că această acțiune în momentul intentării sale era de competența juriului de exproprieri, iar sub imperiul actualei legi, e dată în căderea comisiunei de arbitri și cum legile de expropriațiune sunt de ordine publică, cea-existentă are putere retroactivă și comisiunile de arbitri întocmite de dânsa cu competența de a rezolva toate cererile de indemnizări din trecut neresolvate încă ;

Considerând dar, că tribunalul arogându-și dreptul de a judeca indemnitatea cerută de intimata biserică a depășit competența acordată lui de lege, din punctul de vedere al materiei și și-a însușit judecarea unor fapte atribuite exclusiv juriului de expropriațiune ; și întru cât acest juriu prin legea actuală s'a înlocuit conform articolului 40 prin comisiunea de arbitri cari lucrează sub conducerea presedintelui tribunalului locului situațiunei imobilului, în specie a Primului președinte al tribunalului Dolj în circumscripțiunea căruia se găsește terenul expropriat, urmează conform art. 335 Pr. civ., că Curtea admitând apelul și infirmând sentința tribunalului, ca dată fără competență, să declare că afacerea venită în apel, nu intră în căderile sale de a o judeca, iar dosarul afacerii să'l înainteze d-lui Prim-președinte al tribunalului Dolj pentru ca conform cererii părților să sesizeze comisiunea de arbitri cu fixarea indemnității ;

Considerând că odată acest lucru stabilit, primul incident ridicat de partea apelantă nu mai presintă nici o utilitate a'l discuta ;

Considerând că în ce privește cheltuelile de judecată cerute de partea apelantă, Curtea apreciind cheltuelile ce apelanta a făcut în proces cu trimiterea reprezentantului său în Craiova, îi acordă suma de un sută lei, plus taxele de executare, la plata căreia urmează a fi obligată partea intimată.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier C. Georgescu, Curtea admite apelul, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOLJ, Secția I

Audiența de la 29 Mai 1901

Direcția Generală a Căilor Ferate Române cu Epitropia biserică Sf. Gheorghe Nouă din Craiova

Procesul-verbal No. 4508

Compelință. — Exproprieri pentru cauză de utilitate publică. — Teren luat în posesie de administrație fără să fi intervenit vre-o sentință de exproprieri sau învoială. — Usurpare. — Indemnizare. — Cine o acordă.

Numai în cazul când s'a pronunțat o hotărîre de exproprieri sau când există o alcătuire de bună voie legislată de tribunal pentru terenul ce e trebuincios administrației, se poate recurge la formele legii de exproprieri pentru indemnizarea cuvenită proprietarului.

Când însă nu există o asemenea hotărîre sau o asemenea alcătuire, luarea în posesiune a terenului de către administrație constituie o usurpare și revendicarea sașă desdaunarea la care a dat loc întră în căderile instanțelor judecătorești ordinare, iar nu a instanțelor organizate de legea exproprieri.

S'a ascultat : d-l avocat G. T. Avenian, din partea Direcției și d-l avocat I. Peruianu din partea Epitropiei.

Noi Prim-președinte al trib. Dolj, secția I am ridicat din oficiu cestiunea dacă suntem sau nu competente a ne pronunța în cauză întru cât nu există în cauză nici o hotărîre de exproprieri și nici o alcătuire de bună voie între părți pentru cestiunea de bună voie a terenului espropriat, și am pus în vederea părților această cestiune.

D-l Avenian din partea administrației care espropriază a susținut că noi Primul președinte al tribunalului putem procede la întocmirea comisiunei de arbitri așa cum a găsit de cuviință onor. Curte de apel prin decisiunea cu No. 53/901 pentru a se fixa indemnizarea, de și nu există nici o hotărîre de exproprieri.

D-l Peruianu din partea Epitropiei susține că nu putem a ne pronunța în cauză întru cât nu există nici hotărîre de esproprieri, și nici alcătuire de bună voie din partea părților.

În urma acestora :

Noi Primul președinte al tribunalului Dolj :

Având în vedere decisiunea Curței de apel Craiova, secția II, No. 53/901, prin care declarându-se incompetent de a judeca afacerea ce era supusă judecării sale, pe motiv că e de resortul comisiunei arbitrale a acestui județ Dolj, ni se trimete dosarul, pentru a procede la formarea comisiunei în scop de a fixa indemnitatea terenului reclamat ;

Având în vedere declinatoriul de incompetență ridicat din oficiu și pus în discuțiunea părților, înainte de a procede la formarea comisiunei ;

Având în vedere conclusiunile părților ;

Având în vedere că Epitropia biserică Sf. Gheorghe Nouă din Craiova a intentat în anul 1876 o acțiune în revendicare a 20 pogoane contra Societății generale a acționarilor Căilor Ferate Române din București, azi reprezentată prin Direcțiunea Căilor Ferate Române, iar în mod subsidiar (vezi jurnalul No. 5581/77) a cerut o indemnitate pentru acest teren ; Că trib. Dolj, secția I prin acel jurnal a judecat, ca și Curtea prin decisiunea sus citată, că reclamanta și-a modificat cererea de revendicare într-o acțiune în despăgubire : Că apoi trib. prin sentința No. 306/99 admite acțiunea și obligă Direcțiunea de a plăti Epitropiei șapte mii patru sute șasezeci lei cu dobândă legală de la 1 Noembrie 1876 până la achitare ; Că interjectându-se apelul de Di-

rectiune, aceasta a ridicat la Curte două excepțiuni de incompetență: una *ratione personæ* tinzând la trimiterea afacerii la tribunalul Ilfov, în resortul căruia e domiciliată părata, iar alta *ratione materiæ*, având de scop trimiterea la comisiunea arbitrală din acest județ, în care se află situat imobilul pretins expropriat; Că Curtea pe motiv că terenul a făcut obiectul unei esproprieri, și că fixarea indemnității după legea din 1900 e de competența exclusivă a comisiunii arbitrale de Dolj, admite această din urmă excepțiune;

Considerând că precum sub imperiul legii exproprierii din 1864 juriul nu fixa de cât indemnitatea terenului de expropriat, toate celelalte cesțiuni printre care și cea de a se ști dacă afacerea e de competența juriului, fiind lăsate după unii la judecarea tribunalului din care face parte judecătorul director al juriului, după alții la procedarea acestuia, tot ast-fel de la promulgarea legii modificatoare din 1890, arbitrii cari au înlocuit pe jurați nu pot de cât să fixeze indemnitatea împreună cu Președintele său Primul președinte al tribunalului, care singur e în drept de a rezolva celelalte cesțiuni, ca unul care pe lângă că este arbitru, a înlocuit pe tribunal și pe judecătorul delegat director al juriului;

Considerând că fie-care judecător e judecător al competenței sale că Primul președinte său Președintele care e chemat să procedă la formarea comisiunii arbitrale dacă va fi loc, e și el judecător și deci nu poate fi sustras de la acest principiu;

Considerând că cesțiunea de a se ști dar, că judecarea litigiului de față e de competența comisiunii arbitrale, un tribunal excepțional, sau a tribunalelor ordinare constituie o incompetență din cauza materiei sau de ordine publică, care poate fi ridicată chiar din oficiu conform art. 109 Pr. civ., ast-fel că cu drept cuvânt a fost ridicată de noi;

Văzând art. 33 al. 2 Procedura civilă care dispune ca și art. 108 al. 6, că instanța care se declară incompetentă, va trebui să trimeată pricina înaintea instanței pe care o va judeca competente precum și art. 108 al. 7 după care instanța de trimetere va judeca pricina fără vre-o altă cerere introductivă, după ce hotărîrea care a incuviințat trimiterea va fi rămas definitivă; Că această din urmă dispozițiune scrisă pentru incompetența personală este aplicabilă chiar incompetenței din cauza materiei căci nu s'ar vedea rațiunea pentru care s'ar face distincțiune între o incompetență și cealaltă în această privință;

Considerând că din împrejurarea că pricina se trimete spre judecare instanței judecată competente de aceia care se declară incompetente, precum și din aceea că instanța de trimetere va judeca fără vre-o altă cerere introductivă, nu se poate deduce că instanța de trimetere e ținută de a judeca pricina, chiar de n'ar fi de căderea ei, că după cum mai sus s'a zis nici un judecător nu poate fi silit de a judeca, dacă se socotește incompetentă, afară de cazul de regulament de competență; Că vechiul art. 108 nu conținea de cât două aliniate ast-fel că nu putea fi interpretat în sensul unei derogățiuni la acest principiu; Că dacă legiuitorul din 1900 a adăogat printre alte aliniate și pe al șaselea, intențiunea lui manifestă a fost de a dispune ca să se desemne instanța de trimetere de trib. ce se declară incompetentă, ceea ce nu se făcea sub imperiul legiuirii celei vechi, și de a impune acelei instanțe să judece fără vre-o altă cerere introductivă, dar nici de cum să o oblige de a judeca în ori-ce cas, soluțiune ce nu ar fi nici rațională;

Considerând că este dar loc de a se examina dacă în speță există incompetența de ordine publică deja indicată;

Considerând că numai atunci când s'a pronunțat o hotărîre de expropriere sau când există o alcătuire de bună voe legalisată de tribunal a terenului ce e trebuincios administrației, se poate recurge la formele

legii de expropriere pentru indemnizarea cuvenită proprietarului (art. 15, 21, 22, 23 și 64 legii exproprierii) că în speță reprezentantul Direcției căilor ferate interpelat de a produce o hotărîre de expropriere sau o învoire, a declarat că nu există nici un titlu față de Epitropia bisericeii Sf. Gheorghe nouă din Craiova; că în vedere că din art. 25 al sus citatei legi rezultă că o expropriere intervenită între administrație și un simplu posesor, privează pe proprietar de dreptul de a cere nulitatea exproprierii, adică de a împiedica efectul hotărîreii, acelaș reprezentant, întrebând dacă nu există cel puțin vre-o hotărîre față de un terțiu care să fi fost posesor nu s'a îndeletnicit a produce vre un titlu; că în atârî împrejurări, luarea în posesie a administrației constituind o usurpare, revendicarea sau desdaunarea la care a dat loc intră în căderile instanțelor judecătoreșii ordinare, iar nu a instanțelor organizate de legea exproprierii;

Pentru aceste motive ne declinăm competența de a procedea la formarea comisiunii arbitrale în scop de a se fixa indemnitatea cuvenită epitropiei Bisericeii Sf. Gheorghe nouă pentru terenul luat din posesiunea ei de către Direcția căilor ferate române; și în vedere că există conflict negativ între Curtea de apel din Craiova și noi care urmează a se tranșa de Curtea de casație conform art. 263 ultima parte Procedura civilă, dispunem pe baza art. 264 Pr. civilă trimiterea dosarului la Inalta Curte de casație și justiție.

Dată astăzi 29 Maiu 1901, în palatul justiției din Craiova.

Prim-președinte (s) C. Niculescu.

Grefier, (s) I. Georgescu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI NEAMȚU

Audiența de la 17 Februarie 1901

Președenția D-lui OSCAR STATI, Judecător

Primăria com. Piatra cu Fotina Dumitriu

Sentința civilă No. 55/901

Hotărnicie.—Contestație din partea unui vecin nemulțumit.—Presentarea direct înaintea tribunalului de acte și documente pe care nu le-a prezentat în prealabil inginerului hotarnic. — (Art. 14 și 15 din regul. hotărnicilor).

Besman.—Codul Calimach.—Drept real.—Acțiunea în grănițuire.— (Art. 1 și 5 regul. hotărnicilor; art. 584 și 1415 Codul civil; Art. 1509 și 2510 Codul Calimach).

Besman.—Instrăinare.—Stingere.—Dacă se stinge de plin drept sau trebuie cerută de la justiție.— (Art. 1527 Codul Calimach).

Besman.—Aluviune.—Dacă besmănarul profită de ea.

1. Vecinul nemulțumit pe o hotărnicie, pentru că ar fi fost turburat în stăpânire, trebuie să introducă contestație înaintea tribunalului unde poate să se servească, pentru prima oară, de titluri pe care nu le-ar fi supus mai întâi discuțiunii inginerului hotarnic.

2. Besmănarul având, după Codul Calimach, un drept real asupra imobilului, are și acțiunea în grănițuirea proprietății sale embaticare.

3. De și după paragraful 1527 din Codul Calimach, dritul besmanului se stinge prin instrăinarea fără știrea și primirea proprietarului ființei, însă această decădere nu se operează de plin drept, ci numai printr'o acțiune în justiție.

4. Besmănarul, ca proprietar al folosinței, trebuie

să profite din aluviunea provenită prin schimbarea cursului unui râu, întocmai ca și proprietarul ființei lucrului.

Tribunalul,

Având în vedere contestațiunea ridicată de Primăria comunei Piatra la hotărnicia făcută de d-ra Fotinia Dimitriu, prin inginerul hotarnic, Căpitan D. Vișinat, asupra locurilor sale cu bezman, situate în orașul Piatra, cheul Bistriței la «Insulă», hotărnicie depusă spre confirmare cu cererea înreg. la No. 11813/900;

Având în vedere susținerile părților, cartea de hotărnicie și planul locului hotărnicit, precum și celelalte acte depuse de părți;

Având în vedere că din toate acestea rezultă următoarele fapte: Ana Balș proprietara moșiei Maratei și a Târgului Piatra, la 3 August 1855, cu actul No. 8, concedând lui Ion Peceac, dreptul de besman asupra unui teren de o falce peste podul Bistriței în «Prund», cu actul No. 9 din 3 Martie 1856 și-a întins acest drept și asupra terenului situat între primul loc și acel al lui Motăl sin Leiba. În 1857, Peceac ipotecând acest drept al său lui I. Dimitriu pentru un împrumut de 250 galbeni și neplătindu-i la termen, a fost definitiv expropriat de către Dimitriu în puterea ordonanței tribunalului acestui județ No. 6 din 1874. În interval, Ana Balș fiind silit expropriat în ceea ce privește bunurile sale, moșia Maratei și Târgul Pietrei, comuna Piatra a devenit proprietară a acestui imobil în virtutea ordonanței de adjudecare a acestui tribunal No. 268. Apoi, la 18 Mai 1895, moștenitorii def. I. Dimitriu cu actul autentificat de tribunalul județului Roman la No. 418 și transcris de acest tribunal la No. 134/99, a vândut intimatelor Fotinia Dimitriu locul cu besmanul în chestiune, și aceasta obținând autorizare de hotărnicia besmanului său, la 18 Septembrie a depus, spre confirmare, hotărnicia astăzi contestată;

Având în vedere că contestația Primăriei comunei Piatra se întemeiază pe următoarele două motive:

a) Că intimata n'ar avea acțiunea în hotărnicie, fiind precaristă besmănară, că chiar dacă besmanul, după lege ar avea acest drept, comuna contestă intimatelor această calitate de oare-ce n'a cumpărat besmanul cu consimțământul ei, ca proprietara ființei terenului; și b) că în tot cazul drepturile intimatelor s'ar întinde numai asupra unei falci și 25 prăjini loc, iar nu asupra 3 falci, 22 prăjini și 16 stâneni pătrați, cum prevede cartea de hotărnicie;

Având în vedere că apărându-se contra acestei contestațiuni, intimata a cerut în primul loc respingerea contestațiunii ca neregulată, de oare-ce Comuna n'ar fi înfățișat, înaintea inginerului hotarnic, titlurile pe care se bazează, iar în al doilea rând, respingerea contestațiunii ca nefondată;

Asupra neregularității contestațiunii:

Considerând că, dacă după dispozițiunile art. 14 și 15 din regulamentul de hotărnicie din 1868, vecinul este îndatorat să și formuleze pretențiunile înaintea inginerului hotarnic, căruia să și prezinte și documentele pe care se sprijină, din partea finală a art. 15 și din art. 20 al aceluiași regulament rezultă că vecinul nemulțumit pe o hotărnicie, pentru că ar fi fost turburat în stăpânire, trebuie să introducă contestațiunea înaintea tribunalului unde poate să se servească, pentru prima oară, de titluri pe care nu le-ar fi supus prealabil discuțiunii inginerului hotarnic;

Considerând că față de cele mai sus expuse, contestațiunea Primăriei Piatra este regulat introdusă, deși la chemarea inginerului hotarnic Vișinat, dânsa s'a mulțumit numai să conteste ori-ce calitate intimatelor, fără să și arate titlurile pe care astăzi se întemeiază.

Asupra primului motiv:

Considerând că dacă după dispozițiunile art. 1 și 5 din

regulamentul de hotărnicie s'ar părea la prima vedere că numai proprietarii, în înțelesul restrâns al cuvântului, ar avea acțiunea în grănițuirea proprietății lor imobiliare, doctrina dând o largă interpretare dispozițiilor art. 584 C. civ. acordă cu drept cuvânt această acțiune ori-cărui proprietar de drepturi reale asupra imobilului, în vedere că acțiunea în grănițuire este o acțiune reală (Laurent, vol VII, No. 424, pag. 483. Baudry Lacantinerie, vol. I, No. 1461, pag. 900. Baudry et Chauveau, *Des biens*, No. 905, pag. 611. Aubry et Rau, *Droit civil*, edit. IV, vol. II, § 199, pag. 224. Alexandresco, *Drept civil*, vol. III, pag. 40).

Considerând că cu toată controversa ce există astăzi în dreptul francez asupra naturii dreptului emphyteusic (Baudry et Chauveau, *loc cit.*, No. 189, pag. 142), în sistemul legislațiunii noastre, nu mai poate fi discuțiune asupra validității acestui drept (Tocilescu *Proced. civ.*, vol. I, partea II, pag. 107; *Degré Scrieri juridice*, vol. I, pag. 605). În adevăr, dacă Codul nostru civil nu vorbește despre emphyteusă de cât la titlul locațiunii (art. 1415), el nu face aceasta de cât pentru a opri pe viitor înființarea unor asemenea drepturi, necompatibile cu starea actuală a civilizațiunii, și arată că cele deja existente se cărmuesc după legiuirea sub care au luat naștere; ori, în dreptul roman, unul din izvoarele Codului Calimach, după care trebuiesc regulate embaticurile existente astăzi în Moldova, emphyteusa conferea besmănarului un drept real asupra imobilului (Maynz, *Drept roman*, vol. I, § 232, pag. 741. Namur, *Institutes*, vol. I, § 186, pag. 258. Mackeldey, *Institutes*, § 330, pag. 167); iar paragrafele 1509 și 1510 din această din urmă legiuire, dând drept embaticarului să dispue ipotecând sau înstreinând chiar folosința perpetuă a lucrului, consacră această teorie romană. (Vezi și Alexandresco, *Drept civil*, vol. II, pag. 428, 430. *Idem. Droit ancien et mod. Roum.*, pag. 227);

Că ast-fel fiind, pe câtă vreme și astăzi embaticarul are un drept real asupra imobilului, nu i se mai poate tăgădui acțiunea în grănițuire, pe care dreptul roman (Maynz, vol. II, pag. 477) a transmis-o dreptului nostru vechiu, și aceasta indiferent dacă unul din vecini ar fi chiar proprietarul ființei bunului, a căreia hotărnicie se cere, cum este în specie, și care sub acest raport trebuie considerat ca simplu vecin și supus la toate regulile relative la hotărnicie, ast-fel că din acest punct de vedere contestațiunea devine nefondată;

Considerând că este asemenea neîntemeiată și obiecțiunea lipsei de calitate ce contestatoarea face intimatei din faptul că transmiterea besmanului și-a fost făcută fără consimțământul și recunoașterea comună a proprietară a ființei lucrului. În adevăr, dacă după paragraful 1527 Cod Calimach, dritul besmanului se stinge prin înstrăinarea fără stirea și primirea proprietarului ființei, nu este mai puțin adevărat că această decădere nu se operă de plin drept ci numai printr'o acțiune în justiție (§ 30 Cod Calim). întocmai ca și în dreptul roman (Maynz, vol. I, pag. 750; Namur, *loc cit.*, pag. 262; Mackeldey, *ibidem* 169);

Considerând că deși comuna Piatra, la 1868, a devenit proprietară Târgului Piatra și față de embaticarii existenți trebuie considerată ca proprietara ființei lucrului, totuși cu nimic dânsa nu dovedește să fi introdus o asemenea acțiune fie în contra intimatelor fie contra autorilor ei, ast-fel că comuna nu poate o pune astăzi, pe cale de excepțiune la acțiunea intimatelor ceea ce dânsa nu putea să dobândească de cât printr'o acțiune principală, în vedere tocmai fiind că, după cum s'a arătat mai sus, decăderea nu se operă «ipso jure» și aceasta cu atât mai mult cu cât contestatoarea și-a executat benevol obligațiunea, lăsând intimatelor folosința lucrului și primind în schimb regulat prețul besmanului (art. 1167 C. civ.), după cum se constată din chitanțele de plată prezentate de intimată—acte care suplinesc titlul cerut de § 1530 C. Calimach;

Că ast-fel fiind, primul motiv al contestațiunei este nefondat și cată a fi respins.

Asupra celui d'al doilea motiv :

Considerând că prin conclusiunile subsidiare puse, atât oral cât și în scris, comuna a contestat și a cerut să se restrângă dreptul intimatei numai la 1 falce și 25 prăjini loc pentru moară și vad de moară în loc de 3 fălci, 22 prăjini și 16 stâneni pătrați, cum se prevede în cartea de hotărnicie, basându-se pe niște lucrări ce ar fi făcut în urma cererei autorilor reclamației prin mandatarul lor—colonelul Burchi — care, în numele numiților, ar fi cerut și obținut scăderea besmanului ;

Considerând că intimata nu recunoaște existența mandatului invocat de contestator ;

Considerând că lucrările comisiunei însărcinată de comună cu verificarea cererei pretinsului mandatar al autorilor intimatei, nu poate face dovada despre existența mandatului invocat, în vedere că sunt lucrări exclusiv personale contestatoarei care nu-și pot aduce ca probă însăși faptele sale ;

Considerând că din recepisele de plata besmanului prezentate de intimată, rezultă că atât dânsa cât și autorii ei n'au plătit nici odată contestatoarei, orî Ana Balș un besman superior sumei de 82 lei ; că contestatoarea nu dovedește că ar fi făcut reducerea ce pretinde, căci, după cum s'a arătat, actele invocate de dânsa nu'î pot servi de dovadă în propria-i cauză ;

Considerând că din cartea de hotărnicie, depusă spre confirmare, rezultă că inginerul hotarnic examinând actele pe baza cărora a fost autorizat să facă hotărnicia, cu posesiunea actuală a intimatei, ascultând și martori (oamenii bătrâni), a găsit că locurile cedate cu besman de către Ana Balș lui Ion Peceac, autorul intimatei, sunt tocmai acele asupra căror dânsa are astă-zi stăpânirea, stăpânire care reese și din hotărnicia acestui tribunal No. 371/98 ;

Considerând că este indiferent dacă în actele constitutive ale embaticarilor, titlurile intimatei—se vorbește de loc și vad de moară, pe când ele astă-zi au devenit schele—din moment ce identitatea lor este constatată și pe cât timp această schimbare s'a operat prin strămutarea cursului Bistriței, după cum se prevede în cartea de hotărnicie, în vedere că, chiar în cazul unei aluviuni, embaticarul, ca proprietar al folosinței, trebuie să profite de dânsa întocmai ca și proprietarul ființei lucrului ;

Considerând că comuna Piatra nu aduce nici o dovadă în contra stăpânirii actuale a intimatei, ast-fel cum se arată în planul și cartea de hotărnicie ci să mărginește numai a-i contesta întinderea ;

Că ast-fel fiind și acest al doilea motiv al contestațiunei este neîntemeiat și cată a fi respins ;

Considerând că odată contestațiunea respinsă, tribunalul, potrivit cererei intimatei și dispozițiunilor art. 22 din regulamentul de hotărnicie, trebuie să confirme hotărnicia despre vecinătatea contestatoarei ;

Având în vedere și cererea de spese de judecată, etc. Pentru aceste motive, redactate de d. judecător Oscar Stati, tribunalul, respinge ca nefondată contestațiunea, etc.

(ss) O. Stati, V. C. Carp.

(s) Greșer, D. Hogeac.

Observație. — Toate soluțiile admise de tribunalul de Neamțu prin sentința mai sus reprodușă, sunt juridice. Și mai înainte de toate, nu mai incupe indoeală că, în legislația noastră, bezmanul este o desmembrare a proprietăței, un drept real (*jus in re*)⁽¹⁾. Chestiunea este, ce e

dreptul, controversată, în această privință, în Franția, unde dreptul actual nu recunoaște de cât emfiteosa temporară sau vremelnică (art. 1 L. din 18—28 Dechembrie 1790), însă și acolo sunt autori cari consideră bezmanul ca un drept real⁽²⁾.

Bezmanul fiind un drept real, de aici rezultă că bezmanarul poate, în numele său, să exercite acțiunea în revendicare și acele posesorii, acțiunea în grănițuire (*finium regundorum*), etc.

El poate să ipotece dreptul său⁽³⁾, să'l greveze de sarcini reale, usufruct, servitute ; să'l opue unui al treilea dobânditor, etc.

Cu alte cuvinte, bezmanarul fiind proprietar desevêrșit al folosinței fondului, poate să dispue de această folosință, după cum și proprietarul poate să dispue de ființa sa și substanța lucrului. «Dritul proprietarului ființei lucrului și a proprietarului folosirei, ȳice art. 1509 din Codul Calimach (1127 C. austriac), în deobște se unesc întru aceasta, că fiește-carele din ei poate dispoza pentru partea cuvenită lui întru atâta în cât nu se jignesc driturile celui-l'alt».

Rămâne însă bine înțeles că drepturile conferite de bezmanar terțiilor vor cădea la caz de stângerea dreptului său, prin aplicarea maximei cunoscute : *Resoluto jure dantis, solvitur jus accipientis*⁽⁴⁾. «Proprietarul folosirei, ȳice art. 1521 din Codul Calimach (art. 1138 C. austriac), nu poate în deobște să mute asupra altuia mai multe drituri de cât are el însuș ; ear de va lăsa altuia vre-un drit asupra proprietăței folosirei, *se stenge acesta când se desface acea proprietate*».

Bezmanarul având folosința tuturor drepturilor alipite fondului supus bezmanului, are drept la o parte din comoara găsită în acest fond (art. 1528 C. Calimach, 399, 1143 C. austriac)⁽⁵⁾.

Superficiarul nu are, din contră, nici un drept la comoara găsită în lăuntrul fondului, pentru că dreptul său este limitat la suprafața pământului : «Acel ce afară de *solarium* nu dă nimic mai mult proprietarului locului, ȳice art. 1532 din

⁽²⁾ Veȳi autoritățile citate într'un sens și în altul de Aubry et Rau, II, § 224 bis, p. 646, nota 4 bis (ed. a 5-a din 1897). Veȳi și Fuzier-Herman, *Code civil annoté*, IV, art. 1743, No. 123.

⁽³⁾ «Amândoi proprietarii, adecă acel a ființei și acel a folosirei, ȳice art. 1510 din Codul Calimach (1128 C. austriac), au drit să ceară fiește-care prin judecată partea cuvenită lor, să o amanețeze, să o instrăineze în viață fiind, sau prin voința cea de pe urmă ; ear dacă unul din ei va ȳice hotărît cum că dritul celui-l'alt este ingrădit, se îndatorește a dovedi zisa sa prin documenturi cuviincioase». Cpr. L. 31, Dig., *De pignoribus et hypothecis*, 20, 1.

⁽⁴⁾ L. 54. Dig., *De diversis regulis juris antiqui*, 50, 17.

⁽⁵⁾ «Bezmanarul, ȳice art. 1561 din Codul italian, devine proprietar a tuturor productelor fondului și accesoriilor sale. El are aceleași drepturi ca și proprietarul asupra comoarei și minelor descoperite în fondul supus bezmanului». Cpr. Laurent, VIII, 377.

⁽¹⁾ Cpr. C. Iași. *Dreptul* din 1897, No. 63.

Codul Calimach (1147 C. austriac), poate să ceară numai folosirea deasupra feței locului, adică de la copaci, răsaduri și ziduri, și o parte din comoară găsită de dânsul aproape de fața pământului; *ear din comoara mai adânc găsită și din minerale nimic nu i se cuvine*. Aceste toate aparțin numai proprietarului: «*Vergrabene Schätze*, dice art. corespunzător din Codul austriac (art. 1147, *in fine*), *und andere unterirdische Nutzungen gehören dem Obereingenthümer allein zu*».

Cât pentru usuar și usufructuar, ei nu au nici un drept la comoară *jure soli*, adică cu titlu de proprietate (art. 538 C. civ.), ci numai ca găsitori. «Dreptul usufructuarului nu se întinde la partea comorei găsită în fond, care revine proprietarului» dice art. 1040 din noul Cod german⁽⁶⁾. Art. 824 din Codul neerlandez are o dispoziție identică⁽⁷⁾.

Bezmanarul va avea de asemenea drept la aluviunea formată pe fondul supus bezmanului, după cum foarte bine a decis tribunalul⁽⁸⁾, drept care aparține și usufructuarului (art. 535 C. civ.), nu însăși arendașului, pentru că aluviunea n'a putut fi cuprinsă în contractul de arendă, de vreme ce ea nu avea încă ființă la încheierea acestui contract⁽⁹⁾.

În fine, bezmanul stângându-se, între altele, și prin înstrăinarea fie chiar silită⁽¹⁰⁾ a dreptului de bezman, fără știrea și primirea proprietarului (art. 1527 C. Calimach), dispoziție împrumutată de la dreptul roman⁽¹¹⁾, tribunalul cu drept cuvânt decide că asemenea decădere nu are loc de drept, ci trebuie să fie pronunțată prin o hotărâre judecătorească, pentru că nimene nu poate să-și facă dreptate singur; ceea-ce este conform dreptului roman, de unde această dispoziție este luată⁽¹²⁾. Este în adevăr de principiu că bezmanarul nu poate nici odată fi evins, chiar în caz de neplata canonului, de cât prin judecată (art. 1517 C. Calimach), soluție foarte echitabilă, ad-

misă și de Codul Caragea (art. 4, partea III, cap. 5, *pentru sădire sau clădire*)⁽¹³⁾. Nu este însă nevoie de o punere în întârziere extrajudiciară, fiind că Codul Calimach consacră principiul *dies interpellat pro homine* (art. 1761), admis și în Codul italian (art. 1223). (Cpr. Nov. 7, cap. 3, § 2)⁽¹⁴⁾.

Nu ne vom întinde mai mult asupra bezmanului, fiind că această materie a mai fost odată studiată de noi atât în tratatul nostru în limba franceză, la care trib. se referă în motivele sale, cât și în o adnotațiune asupra unei sentințe a trib. din Vaslui, publicată în coloanele acestui ziar⁽¹⁵⁾. Pe lângă autorii citați de tribunal în corpul sentinței sale, se poate consulta cu folos asupra acestei instituțiuni, Windscheid, *Lehrbuch des Pandektenrechts*, I, § 219—222, p. 990 urm. (ed. din 1900); Arndts, *Weiske's Rechtslexikon*, III, p. 849 urm. (1841) și *Zeitschrift für Civilrecht und Prozess, neue Folge*, III, p. 245 urm., și 367 urm.; Gesterding, *ausführliche Darstellung der Lehre vom Eigenthum und solchen Rechten, die ihm nahe kommen* (1817), p. 406 urm.; Derenburg, *Pandekten*, I, § 260; Dufour, *De l'emphytéose* (thesă p. doctorat, 1893), etc.

D. Alexandresco

⁽¹³⁾ Cpr. C. București. *Dreptul* din 1893, No. 14.

⁽¹⁴⁾ Cas. rom. *Curierul Judiciar* din 1900, No. 32 și *Dreptul* din 1900, No. 48 (cu ultima adnotație a regretatului Alex. Degré). Veți de acelaș autor, *Scieri Juridice* (ed. Iosef Göbl, tip. Gutenberg, 1900), I, p. 482 urm.

⁽¹⁵⁾ V. *Curierul Judiciar*, No. 12 din 11 Februarie 1901, pag. 94-96.

BIBLIOGRAFIE

A apărut în Editura Ziarului «Curierul Judiciar»:

Convențiunile de extradare ale României

Precedate de un studiu asupra doctrinei extradării și urmată de formulare necesare, cum și de legea expulzării, de formulare relative la aceasta, cum și de regulamentul străinilor etc., etc.

Lucrarea e datorită d-ului ȘTEFAN R. SCRIBAN, membru de ședință la tribunalul Neamțu cunoscut deja lumii juridice prin succesul obținut cu Codul civil Popular, cum și din articolele publicate în ziarul *Curierul Judiciar*.

PREȚUL LEI 2.50

Această lucrare este cercetată și aprobată de Ministerul de Justiție cu ordinul No. 2007/901.

DE VÂNZARE la librăriele: Socec & Co, Leon Alcalay și L'Indépendance Roumaine din București, precum și la redacțiunea acestui ziar.

⁽⁶⁾ *Das Recht des Nissbrauchers erstreckt sich nicht auf den Anteil des Eigentümers an einem Schatze, der in der Sache gefunden wird*.

⁽⁷⁾ «*De vruchtgebruiker heeft geen regt op den schat, die, gedurende het vruchtgebruik, op het erf waarvan hij het genot heeft, door een ander mogt gevonden worden*». Și acest text adaugă că usufructuarul poate să reclame partea sa de comoară, în calitate de găsitor. Cpr. art. 494 Cod. italian.

⁽⁸⁾ Cpr. în acelaș sens. Demolombe, X 87 bis. Duvergier, *Louage*, I, 161. Pand. fr., *Alluvion*, 109. Fuzier-Herman, IV, art. 1743, No. 127.

⁽⁹⁾ Laurent, XXV, 171.—*Contrâ*. Marcadé, VI, art. 1722, No. 3. Guillouard, *Louage*, I, 285. Troplong, *Louage*, I, 190 și II, 240. Baudry et Chauveau, *Des biens*, p. 263, nota 1 (ed. a 2-a, 1899).

⁽¹⁰⁾ Cas. rom. Bulet. S-a I, anul 1873, p. 143.

⁽¹¹⁾ V. Maynz, *Dr. romain*, I, § 151, p. 866 (ed. a 5-a din 1891).—*Contrâ*. Art. 1140 Cod. austriac.

⁽¹²⁾ Cpr. Maynz, op. și loco suprâ cit.